

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristolpna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 86.

V Ljubljani, v petek 16. aprila 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 15. aprila.

Domobranski zakon.

Knotz je včeraj govoril skoraj tri ure ter strastno napadal vladu in desnico državnega zbora, češ, da vlada in desnica med seboj barantata, plačevati pa mora narod nemški. Kakor da bi bil domobranski zakon namenjen samo za nemške prebivalce in bi ne zadeval v enaki meri tudi slovenskih! Napadal je še posebej Poljake in trdil, da je eden najodličnejših rodoljubov poljskih, knez Čartorijski, pisal brošuro, v kateri pripoveduje, da so Poljaki pripravljene, s svojo krvijo braniti Poljsko-Rusko, ako se dá car Aleksander v Varšavi kronati s krono Jageloncev. Dr. Riegerju pa je Knotz oponašal, da je pri delegaciji delal zoper avstrijsko-nemško zvezo. Konečno je stavil predlog, da naj se o tem načrtu prestopi na dnevni red.

Ko je izgovoril, so mu njegovi nemški tovariši čestitali in roki stiskali, predsednik dr. Smolka pa ga je poklical k redu in pokaral, ker je med drugim vladi oponašal, da je izbrala zvijačno ali zavratno sredstvo (Hinterlistiges Mittel).

Drugi nasprotni govornik bil je dr. Sturm, ki je govoril v imenu nemško-avstrijskega kluba in bil v strašanski zadregi zavoljo Knotzevega govora. Nemško-avstrijski klub namreč svoje prave namene po vsi moči prikriva in se štuli, kakor da bi le on sam zastopal državne koristi, in da le on goji pravo avstrijsko rodoljublje. Kar pa pride Knotz in na vse grlo pové, kaj levičarji mislijo in kaj hočejo. Edini vzor jim je Nemčija; Avstrija naj se nikar ne gane, ona naj ne misli, kako bi se mogla krepko braniti in ustavljati sovražniku; ona naj svoje vojne nikar ne pomnoži, da jo bodo Nemci laglje pohrustali itd. Taka načela so veleizdajska, in kdor bi zunaj parlamenta tako govoril ali pisaril, kakor je včeraj povoril Knotz, bi se mu proti njegovi volji nemudoma pripravila prilika, premišljevali znamenja in dolžnosti pravega rodoljubja. Umevno je toraj, da so prišli nemško-avstrijski poslanci vsled Knotzevega govora v veliko zadrego, in da je bilo za Sturm tako sitno, popravljati, kar je Knotz pokvaril. Prizadeval si je sicer v ta namen po svoji najboljši moči in volji, vendar pa tega ni dosegel. Rekel je, da se on in tovariši njegovi s Knotzem ne strinjajo v tem, da bi prešli na dnevni red, in da hočejo glasovati za nadrobno obravnavo in priporočati nekatere premembe, tega si pa Sturm vendar ni upal trditi, da on in tovariši njegovi za Knotza ne marajo, da imajo gledé države in obstanka njenega bistveno vse drugačne nazore, ampak govoril je le o nekaki formalni razliki in konečno je tudi on trdil, da bo desnica zaradi glasovanja svojega odgovorna ne samo svojim volilcem, ampak odgovorna tudi narodu nemškemu.

Nasprotovanje levičarjev je tem čudnejši, ker so dosedaj pri vsaki priliki trdili, da so Nemci Avstrijo ustanovili, da so jo oni branili in ohranili, da toraj zaradi tega zaslužijo nekako prednost pred drugimi prebivalci. Kdor pozná zgodovino našega cesarstva sicer vé, da ta bahasta trditev ni resnična, in da v tem oziru noben narod za družimi ni zaostal, toda odslej Nemci tudi navidezno ne bodo mogli več trditi, da so oni najmočnejši stebri avstrijske države, da jo oni varujejo razpada itd. Kdor državi

neče privoliti pripomočkov, s katerimi bi se mogla braniti pred vnanjim sovražnikom, nima pravice trditi, da mu je za obstanek države kaj mar, in še manj pravice ima zahtevati nekake prednosti in nekako nadvlado nad narodi, ki so državi v naj nevarnejših časih zvesti ostali, jo varovali in rešili propada, ampak ki hočejo to tudi zdaj storiti in privoliti, kar varnost cesarstva našega zahteva. To sta tudi oba desnična govornika Hompež in Giovanelli včeraj povdarjala. Hompež je omenjal, da se je že zdavnej pokazala potreba našo vojno tako vravnati, da bode v prilični primeri z drugimi državami. To namerava domobranski zakon, ki ni sicer vzoren, pa sedanjim okoliščinam primeren. Evropske razmere so take, da moramo posnemati zgled drugih držav, ako hočemo obvarovati svojo moč in svoj vpliv, ako hočemo ukazovati mir. Čim mogočnejši je država, tim gotovejši more obvarovati mir. Dober Avstrijanec mora glasovati za ta zakon, ki ga naklada potreba, ki ga nam vsiljujejo vnanje razmere.

Ravno tako je tirolski poslanec Giovanelli izrekel, da bode s svojimi tovariši glasoval za to postavu, kakoršno imajo Tirolei že več stoletij sem. Ker je pa na Tirolskem dotične zakone dozdej sklepal deželni zbor, govornik naznanja, da glasovaje za ta zakon nikakor nečejo kratiti dotične pravice deželnega zbora tirolskega, ampak to pravico varovati tudi za prihodnje čase. Ob štirih popoldne je sklenil predsednik sejo, v kateri je pred sklepom dalmatinski poslanec Vojnovič izročil še neko interpelacijo, v kateri vlado popraša, kdaj da bode državnemu zboru predložila postavne načrte gledé povzdige kupčijskega brodarstva.

V današnji seji, ki se je pričela ob enajstih dopoldne govoril je najprej levičar Steinwender, za njim pa je poprijel besedo deželno-brambovski minister grof Welseherheimb, ki je načrt pojasnoval in našteval vzroke, ki državi nakladajo zakon o domobranu. O tem govoru spregovoril bom pozneje nekoliko obširneje. Za danes le dostavljam, da je za ministrom govoril še Poljak Klucki, potem pa je bil sprejet konec splošnje obravnave, in sta bila za generalna govornika izbrana na leviici Menger, na desnici pa knez Alfred Liechtenstein. Ker je v posebni obravnavi vpisanih 37 govornikov, bo zvečer menda tudi seja, da bo ta zakon ako mogoče, jutri dovršen. Gospodska zbornica pa ga bode obravnavala še le po veliki noči, ker je treba počakati se bodo li sklepi naše zbornice vjemali s sklepi državnega zbora ogerskega. Ako bode kaj razlike med njima, bote gospodski zbornici reč poravnale, in potem bota prišla načrta še enkrat nazaj v zbornico poslancev, da bode pritrčila premembam.

Govor posl. kneza Liechtensteina

v 33. seji državnega zbora dné 22. marca pri splošni obravnavi državnega proračuna.

(Dalje.)

Še v najnovjših časih ste nam v nekaterih prav trpkih demonstracijah pokazali, da Vam sicer ne manjka volje, pač pa moči, da bi cerkvi škodovali. Nočem navajati zgledov, „exempla sunt odiosa“, a mislim, Vaša vest Vam more to očitati.

No, gospóda moja, je bila pa še druga pot, ktere bi se bili lahko držali. Ko ste se vrgli na cerkev s podvojeno silo, bi bili imeli vendar spo-

štovati prostost slovanskih narodov in pravice dežel in kronovin. V tem slučaju bi Vas ne bili motili Slovani, morda bi Vas bili v marsičem podpirali slovanski liberalci.

Rekli mi boste, da Vas je skrb za državo, za nje ohranjenje in moč zadržavala držati se te poti. Brez stroge centralizacije na znotraj je država slaba na zunaj.

Gospóda moja! Ako si ne morete moči in slave drugače misliti, je to Vaša krivda, Avstrija pa tega ni kriva, nje slavna zgodovina zoper to govori na vsaki strani. (Pohvala na desni.) Vendar, gospóda moja, ako neradi iščete v preteklosti naše države, obrnite se na največo državno stvar v sedanjosti, na modérno Nemčijo, na ktero se tako radi v primerni ali neprimerni priliki obračate.

Nemška država ne obstoji iz dežel s tako skromno mero samostalnosti, kakor je tukaj želé federalisti, ki najdalje segajo, marveč je suverénih držav, ki imajo svoje vladarske rodovine, ki so žrtvali središčini oblasti le to, kar je najsilnejši potrebno.

Iu vendar je, gospóda moja, Nemčija najmočnejša država v Evropi, in vsak avstrijski patrijot, mislim, mora tako sijajno in velemožno stanje svoji državi pri posvetu narodov vošiti (Prav dobro! na desni.) in vendar je v najnovjši preteklosti pri raznih prilikah centralizujučemu državnemu zboru v Berolinu knez Bismark, ki je v vprašanjih, kar zadeva edinstvo, bolj kompetenten, kakor Vi vsi, kar naravnost rekel, da mu je nemški zavezni (Bundesrath) organ nemških kraljevin in dežel, organ nemškega razkosanja (partikularnost) zmirom pomožen pri izvrševanju državnih opravkov, a parlament, organ centralizovanja, ga često zadržuje in nadleguje.

Gospóda moja! Niste hotli hoditi ne po tej, ne po oni poti. Slovanske liberalce ste odgnali, ljudstvo svoje pa z verskimi in šolskimi postavami razdvojili.

Sedaj ste pa ostali osamljeni in tožite osodo. (Ugovor na levi.) Gospóda moja, tožite sami sebe! Politikovali ste tako brezobzirno, tako brezbrizno, kakor da bi bila Avstrija neobljuden rodoviten otok in Vi sami pa Robinson Krusoe, ki se je naselil s prtljago rešeno iz razbite ladije na njem. Gospóda moja! Avstrija ni brezdomovinska dežela. Tukaj pri nas ima vsako ljudstvo pravna zgodovinska, natanko omejena tla, vsaka dežela ima svoje starodavne zapise pravice in cerkev nadalje je tako globoko vkoreninjena v sreih, da je ne boste izrovali. Vse posedajo lastniki, katerih ne boste spravili iz posestva.

Krusoe nima pri nas nič opraviti. Mi bi mogli bolj priprosti biti, kakor namreč Freitag, ko bi nam zapovedoval, človek rešen iz barkoloma.

Gopóda moja! Da Vaše potrpežljivosti preveč ne utrudim, hočem končati kritiko o liberalni politiki v Avstriji. Govoril sem le zaradi tega o nji, da jo moji lastni stranki pokažem v svarilen izgled. Mi, gospóda moja, moramo ravno temu nasprotno politikovati. Nimamo samo spodrivati nasprotnikov, imamo tudi zaveznike, ktere moramo k sebi privabiti, imamo sosede, ktere imamo čislati. Naša stranka mora spoznati najprej svoje moči in potem ravnati se v svojih načrtih. Ona mora, ako hoče v državi kaj veljati, zanašati se na druge naslombe, ki ji bodo dale moči. V Avstriji je bila od nekdanj mogoča brezobzirna politika. Vsa naša zgodovina

se suče neprestano o poravnanji nasprotij. Kakor se v našem osolnčji slehern planet ne suče le okoli svoje osi, marveč se vrti tudi okoli osrednjega solnea in na njegovo drago vplivajo tudi drugi planeti, tako mora tudi v naši Avstriji, ki je zapleten svet, sama ob sebi vsaka posamezna stranka gibati se po raznih težnjah, in kljub temu vlada povsod enakost in soglasje v tej sestavi. Naša stranka mora biti katoliška, avstrijska in nemška. (Klici na levi: toraj nemška v zadnji vrsti!)

Prav dobro, gospôda moja, po tej vrsti gredo naši pridevki! Ali višje obzorje ne izključuje nižjega in ga obsega, in zaradi tega hočemo biti istotako dobri Nemci, kakor smo dobri Avstrijani in katoliki. Ne tajimo tega, marveč pripoznamo s ponosom: v naši sistemi je stalno in nepremakljivo središče, večno solnce krščanstva. To je nam izvir svitlobe in prava, in ker smo prepričani, da krščanstvo poklada temelj k sreči in blagru narodov, nismo s tem zadovoljni, da bi omejeno ostalo, stalne cerkve na pol svitle, marveč pogumno ga bodemo nesli čez prag na prosto, v državne postave in v naprave družbinske. (Pohvala na desni.)

Na krščanski podlagi bodemo toraj postavili družbinsko osnovo, pravo delavnih stanov in vzgojo mladine. Hočemo pa tudi biti dobri Avstrijani, in ker ta država ne more biti brez ravnopravnosti narodov, hočemo to radovoljno, brez pridržka priznati. (Pohvala na desni.) V Avstriji ne gospodujejo ne Nemci, niti Slovani, pač pa vladarska rodovina, ki nas enako ljubi in kateri smo vsi udani. (Dobro, dobro! na desni.) Hočemo pa biti tudi dobri Nemci, in ker to zanimiva naš narod in tudi Vas (obrne se k levici), hočem uprav to točko dalje izpeljati. Najprej vnanjo politiko.

Pri tej priliki ponavljam to, kar sem že večkrat in pri drugih prilikah povdarjal. Mi nemški konservativci smo za nemško zvezo (Pohvala na desni.), da se avstro-nemška zveza ne le ohrani, marveč očvrsti, da vstraja in se ne ruši. (Pohvala.) Prepričani smo, da bode ta zveza v blagor in na moč obeh držav (Dobro! na desni.), a ne moremo se spoprijazniti z onim načrtom, kterega zagovarjajo prenapeti narodnjaki, vsled kterega naj nemško-državno zvezo parlamenta obeh držav potrdita in vpišeta. Kar parlamentu morejo sprejeti, istotako lahko spremené in zavržejo, a tega ravno nočem.

Globoko sem prepričan, da vnanja politika pripada le vladarju in njegovim svetovalcem, ker zadeva osebno naglih sklepov in molčečnosti, in zato je parlamentarni stroj preveč omahljiv in preokoren. (Pritrjevanje na desni, ugovor na levi.) Še se z žalostjo spominjam tiste debate, ki se je vršila tukaj v zboru, o Berolinski že sklenjeni pogodbi in o zasedanji Bosne.

Zagotoviti Vam moram, in tako se sploh sodi, da tista manjšina, ki je tačas napadala dejanja že dovršena, ki se ne dajo prenarediti, osmešila se je pred Bogom in pred svetom. (Živahno ugovarjanje na levi.)

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. aprila.

Notranje dežele.

Ljudje, ki slišijo, kako da trava raste, jeli so na Dunaji med pristaši opozicije raznašati jako nično vest, da se *Taaffejev kabinet* že na vseh voglih maje in da se bo menda že po veliki noči podrl, če že ves ne, vsaj deloma. Prva dva moža, ki se bota v novi kabinet poklicala sta: tirolski cesarski namestnik vitez Widmann in pa šlezijski deželni predsednik markize de Bacquehem. Widmann prevzel bi ministruvanje notranjih zadev, če se mu namreč poprej vpelje postava, po kateri bo nemščina državni jezik postala; Bacquehem bo pa trgovinski minister postal. To pa ni še vse! Tudi med cesarske namestnike in deželne predsestnike bo tresčilo, in bo marsikterega zmanjkalo. V prvi vrsti sta strelj odločena česki in moravski namestnik. Kdo pa še za tema dvema na vrsto pride, modrijani še niso določili. Da je to le gola bedarija, pač ni treba še posebej povdarjati, ker je že na prvi pogled tako prozorna, da bolje biti ne more. Raznesli so jo levčarji sami zaradi tega, da bi si edinost ohranili tudi pri glasovanji za domobransko postavo, pri kateri so se mislili razeopiti nekteri proti, drugi za postavo. Ker pa ti ljudje vendar-le še vedno upajo, da danes ali jutri zopet na krmilo splezajo, so sprevideli, da je pri takih zadevah, kakor je sklepanje domobranske postave v prvi vrsti potrebna dobra volja, ki jo dovoli, v drugi

pa edinost; obeh teh čednosti so v svoji stranki pogrešali. Da bi jih obudili, so si izmislili zgoraj navedeno kombinacijo o predstoječi kabinetni krizi, češ, sedaj pridemo pa mi na vrsto, pokažimo toraj, da smo mi še vedno mi!

Anarhisti so svoje tipalnice tudi v Galicijo stegnili. „Čas“ pripoveduje, da so v Gryhovskem okraji že po treh vaseh kmetje silno razdivjani, ker so zvedeli da ondašnji plemiči in grajščaki orožje nabirajo, da bi z njim o velikonočnih praznikih nad kmete planili, ktere bodo kar od kraja morili in pobijali, kakor muhe. Vse to godilo se bode pa menda iz maščevanja, ker plemiči niso še pozabili leta 1846, za katero se hočejo menda letos, ko je rayno tisto leto, v kterem ima ves svet „gorje“ vpiiti, osvetiti. Gosposka raznašanje takih vznemirjevalnih novic pa ne more mirnih oči gledati in je preiskavo pričela, pri kateri je zvedela, da se je med kmeti od neznanih tujcev že lansko jesen razširjala strašna novica, da poljsko plemstvo po Galiciji za letos pripravljaja skupno ustajo, pri kateri bodo v prvi vrsti pokmetih segli, da teh pobijejo, kolikor bode mogoče. Ker sedaj družih društev v Evropi ni, kterim bi bilo na splošnjem prevratu kaj ležeče kakor prostomavtarjem in anarhistom, je pač očitno da so le anarhisti ondi svoje poslušstvo izvrševati začeli, prostomavtarji so jih pa pri tem z dobrimi novci podpirali, da jim je bilo potovanje sploh mogoče. Kajti anarhisti iz lastne moči kaj takega ne zmorejo, ker so većinoma na suhem; le kedar kje kako blagajnico oropajo, lastnika njenega pa ubijejo, tedaj imajo denar. Framasoni imajo pa velike svote na razpolaganje in ti jih podpirajo, kedar jih za svoje namene rabijo. In kaj bi jih ne, saj anarhisti v pravem pomenu besede niso prav nič drugega kakor izvrševalci, kakor hlapci framasonskih ukrepov. Kar prostomavtarji sklepajo, to anarhisti pa izvršujejo.

Z *borsnim davkom* na Ogerskem ne bo nič, vse tako kaže, kar pa ni čuda, če pomislimo, kdo da borzo obiskuje in kdo da je varovalec bersijancev, da se jim poleg krivega nosi tudi še kak las ne skrivi. Predlagal je borsni davek antisemit Istóczy in je njegov predlog liberalna stranka v poslaniški zbornici že zavolj lepšega sklenila, da ga postavi na dnevni red med razprave. Uprla sta se mu pa že kar naravnost dva ministra, ki imata vendar le skoraj da poglavitno besedo pri tem. Prvi se mu je namreč ustavil finančni minister Szapary, češ, ne nakladajte naši vseskozi pohlevni borzi davka, s kterim bi židom nekoliko kapljic črne krvi spustili. Promet na naši borsi je tako pohleven in neznamen, da pač o kaki znatni svoti davka niti govora biti ne more, promet bi pa posebno na žitni borsi veliko škode trpel. Sploh pa borsni davek na Ogerskem ni še dozorel, (morda židje nimajo še zadosti palač?). Tisza je pa rekel, da se temu predlogu upira, ker se mu dozdeva, da ga je Istóczy bolj iz verskih, kakor pa iz narodnogospodarskih razlogov stavil. Zaradi tega bi zbornica pač prav storila, če bi se prav nič ne ozirala nanj. Predlog Istóczyjev, pravi Tisza, naj se izroči finančnemu in narodnogospodarskemu odseku, kjer naj se njegova neumnost od dobrega dokaže in na tej podlagi naj se potem predlog zavrže. Iz tega je že zadosti razvidno, da ga niti Szapary niti Tisza ne mara in ga tudi drugi židovski prijatelji ne bodo marali, le da ne bi ljubljencev Abrahamovega rodú žalili. Kakor jim drago! Bodo pa sami tolikanj več plačevali.

Vnanje države.

Visoka porta je silno zadovoljna, da je konferenca sprejela popravljen turško-bolgarsko pogodbo, h kateri je tudi knez Aleksander rad ali nerad priklimal. Če je pa s tem politična varnost *na Balkanu* kaj bolj vtrjena, pa ni še nikakor dognano. Aleksander se je skupnemu sklepu podvrigel, ker je sprevidel, da z glavo ne bo mogel skozi zid; rekel pa je, da si to in ono še pridrži za pozneje določitev, ker se sedaj še ne more z vsem strinjati, kar so mu velesile na glavo navalile. Turčija mu je tudi še obljubila, da ga nekoliko potolaži, da se mu bo dotični ferman ali dekret, s kterim ga bode imenovala za generalnega guvernerja južne Bolgarije, sestavil v sporazumljenji s sedanjo vlado bolgarsko. Ko je veliki vezir knezu čestital na novo dostojanstvo, mu je Aleksander rekel, da že prevzame, ker se nadja, da kar sedaj ni, še bo. Ob enem bo pa takoj izvolil v komisijo može, ki se bodo pečali z določitvijo državnih mej in pa s preosnovo državnega štatuta za iztočno Rumelijo. Od te strani bi bilo toraj preskrbljeno, da se bo na Balkanu mir ohranil, če ga ne bodo Grki na drugi strani pregnali s svojimi velikanskimi vojnimi pripravami, med ktere so že tudi neke nove vrste torpede uvrstili, če tudi niso prav nobene sreče z njimi imeli. Ko so jih poskušali, kako daleč da se namreč dajo pod vođo proti sovražniku spuščati, so sprevideli, da so torpedi ravno toliko vredni, kakor je bil lansko leto vreden tisti smodnik, ki so ga doma delali. Komaj po dva konca so jih prisilili pod vođo, potem pa so se potopili na dno morja. Ta skušnja jih bo že zopet nekoliko potrla, če ne spametovala.

„Novoje Vremja“ ima dopis iz Cetinje, v kterem se pripoveduje, da je črnogorski knez vojaške čete na albanski meji pomnožil, ker se pričakuje *napad Albancev* na črnogorske vasi. Promet med Črnogorci in Albanci je popolnoma prenehal. V tistem pismu se tudi govori, da črnogorski knez Nikolaj

hoče vravnavo mej z Albanijo in z Avstro-Ogersko oziroma s Hercegovino.

Iz *Belegagrada* se javlja, da hočejo liberalci in radikaleci združeno postopati. Kar drugi drugim obetajo, hočejo pismeno zagotoviti, in to poslati odsekoma po deželi. Liberalci (njim na čelu Ristić) pričakujejo o tem dobrega vspeha.

Bismarkov list, „Kölnische Ztg.“, ima že zopet *rusko balkansko politiko* na dnevnem redu in jo tako obdeluje, da je pri vsaki besedi razvidno, da Bismarku na ruski prijaznosti ni prav nič več ležeče, naj se je toraj znebi kedar-koli. „Köln. Ztg.“ ali bolje Bismark, v tej razpravi ukaz kneza Aleksandra, s kterim je nedavno sklical tudi iztočnorumelijske zastopnike v narodno sobranje bolgarsko in pravi, da je tudi tukaj Rusija po svoji dvojezičnosti skušala Aleksandra v kot spraviti. Iztočnorumelijsko narodno sobranje je bilo do sedaj sestavljeno iz elementov povsem drugačnih, kakor pa bolgarsko narodno sobranje. V prvem so sedeli voljeni in pa imenovani člani ter uradniki. Bolgarsko sobranje je pa osnovano na demokratični podlagi. Preden toraj ni preosnovan organični štatut za iztočno Rumelijo, tako dolgo bi se knez ne bil smel drzniti tukaj samostojno postopati in Rumelijcev v Sofijo klicati, če se ni hotel razpostaviti nevarnosti, da ga Rusi iz novega smatrajo za prekucuha. Po drugi strani si pa Rusija zopet noč in dan prizadeva po svojih agentih v iztočno Rumeliji narod podpihovati, da ta skupni parlament zahteva. Tako, so mislili Rusi, ga bomo vgnali tega neznosnega Battenberga! Pa zmotili so se, pravi Bismarkov list dalje, kajti Aleksander je našel nit Arijadne in se je srečno izmotal iz labirinta venkaj s tem, da je nove volitve le v severni Bolgariji razpisal, iz južne Bolgarije je pa dosedanje poslance povabil, da naj v bolgarski parlament v Sofijo poslušat pridejo. Če se bo Južno-Bolgarom ali Iztočno-Rumelijcem tudi pravica glasovanja dovolila, še ni določeno, skoraj pa — gotovo. Tako presoja Bismark najnovejši dekret bolgarskega kneza, ki smo ga nedavno med telegrami omenjali.

Cerkveno-politični predlog je bil sprejet v nemški gosposki zbornici z več, kakor dve tretjini glasov po sklepih komisije in po nasvetih škofa Kopp-a. — Duhovniki na Pruskem bodo toraj smeli vernim sv. zakramente deliti ne samo v nujnih slučajih. A za slovesne sv. maše ostanejo še postave veljavne. Najhuje so obdelovali liberalci zaradi dolžnosti za oznanila cerkvenih služeb, tako, da je poslednji knez Bismark rekel, da se bode stvar (zaradi naznanil) na novič vredila. V poslaniški zbornici ne bode stvar trčila ob kamen — in pruski katoliki bodo vendar-le učkali konec kulturnega boja.

O *transkaspiški železnici* piše general Črnajev, da se železnica dalje kakor v Merv ne bode dala izpeljati, pesek v puščavi bi vse zasul, a iz političnih, stratežičnih in gospodarskih ozirov zagovarja brodarstvo po reki Amurdaciji. Črnajev pravi, da je vsled afganskega prepira Rusija mnogo zgubila v Aziji na svoji veljavi, mogoče, da se bodo čez nekaj časa za njo zmenili v Bokhari toliko, kolikor se sedaj brigajo za njo v Belgradu in Sofiji. Pravijo, da Črnajev zaradi tega tako govori, ker je bil odpoklican iz Turkestana, ker je na svojo roko politikoval proti Bokhari.

Izvirni dopisi.

Od Save, 14. aprila. (Slovenski poslanci in koroške razmere.) Žalostno stanje koroških Slovencev znano je slehernemu zavednemu narodnjaku — vzlasti pa tistemu, ki je imel priliko spoznavati razmere iz lastnega opazovanja. Ne le, da so šole popolnoma nemške, marveč otroci v marsikterem kraju še slovenskih črk ne poznajo in katehet jih mora najprej naučiti sam slovenski čitati, ako hoče v krščanskem nauku kakšen napredek doseči. Najslabeje je v tem obziru v fužinskih krajih, kjer so ljudje popolnoma odvisni od fužinskih gospodov. Tam se tudi vrši vsako politično gibanje na komando. Pametno so toraj storili tisti naši poslanci, ki so se potegovali v državnem zboru za pravice koroških Slovencev. Nemški liberalci odgovarjali so jim sicer z navadnimi frazami, da nimajo pravice se mešati v razmere dežele, ktere niso zastopniki. Toda pri tem niso pomislili, da tudi oni niso zastopniki koroških Slovencev, ker so jih volili le koroški Nemci, ter zmagali le vsled napačnega volilnega reda.

Štatistika dokazuje, da so Slovenci pri vsih volitvah po slovenski Koroški vedno glasovali z veliko večino za narodne zastopnike. Ali, ker so razdeleni na dva volilna okraja (za državni zbor) in pomešani povsodi z Nemci, zmagajo le težko kedaj. Skupno oddajo vselej več glasov, kakor naj si bode kterikoli kmetski volilni okraj na Koroškem; ker so pa razkosani, imajo večino vedno le Nemci. Živa potreba in glavna naloga naših poslancev bila bi toraj delati na to, da se Schmerlingovi volilni okraji na Koroškem Slovincem pravičneje razdelé, potem bi imeli

vsikdar gotovo kterege zastopnika v državnem zboru in več deželnih poslancev.

Mir vlada res v deželi „Koroški“, na kterege se nemški liberalci sklicujejo, toda ta mir je le navidezen, ker ljudski glas se povsodi umetno zatira.

Velika nesreča za koroške Slovence je tudi ta, da jim manjka zavedne narodne inteligence. Saj se pa temu tudi ni čuditi, ko vidimo, da se mladina po vseh šolah vzgojuje le v nemškem duhu. Na ta način se vstvarja nam mnogo nasprotnikov, ker rojeni Slovenci se pozneje sramujejo v javnem življenju svojega maternega jezika zato, ker se ga v šoli niso nikdar pravilno učili.

Skrajni čas vseh zavednih Slovencev je pač obračati svojo pozornost bratom na Koroškem. Bati se je celó, da mnogozasluženi oče in voditelj koroških Slovencev, velečastiti gosp. And. Einšpieler, ne dobi vrednega naslednika. Jako potrebno in koristno bi bilo, izvrstni časopis „Mir“ še veliko bolje podpirati, kakor se to do sedaj godi, vsaj je obče znano, da dandanes časnikarstvo velja za šesto vlemoč. Koristna družba sv. Mohorja je na Koroškem še vse premalo razširjena. Častita duhovščina in učiteljstvo je v prvi vrsti poklicano delovati na to, da Mohorjeve knjige pridejo v vsako slovensko hišo. S tem spolnujejo le svoje dolžnosti, kajti na ta način skrbé najbolje tudi za versko in moralno življenje svojih rojakov.

Prva in glavna skrb in naloga „Ciril-Methodove družbe“ naj bi bila svoj delokrog najpred omejiti na Koroško, ker Slovenstvo ni nikjer v toliki nevarnosti, kakor ravno tam. Pred vsem treba bi bilo gledati na to, da se mladina reši napredajoče germanizacije. Ta namen bi se po mojih mislih najlagje s tem dosegel, da bi se ustanovile štipendije za pridne in nadarjene dijake, ki bi se šolali v Ljubljani. Samostojne šole naša družba pač menda nikdar ne bo mogla ustanovljati, kakor to dela „Schulverein“ in „Matica školska“, kajti pri nas manjka kapitala in mecenov. Omenjeno delovanje bi se pa dalo z združenimi močmi doseči in imelo bi gotovo tudi velik uspeh. Potem bi se znale tudi vresničiti besede slavnega dr. Tomana, ki poje:

„Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Gorotan,
Narod naš dokaze hrani,
Jezik naš in duh in stan.“

—a—

iz Železnikov, 14. aprila. Kaj burno je postalo življenje zadnji čas v našem malem trgu. Kovači, skoraj bi smel jih primerjati Izraelcem v egiptovski sužnosti, predramili so se v toliko, da so se začeli zavedati, da so ljudje, da jim gredó človeške pravice. Nekterim ljudem, se vé, da to ni po volji; za svoje zanemarjene ter ubožne rojake nimajo družega, kakor psovke, dasi radi spravljajo njih krvavo zaslužene krajcarje. Da bi jim pa podali roke ter jih oteli dušnega in telesnega pogina, zato se ne zmenijo.

Pred letom dni se je ustanovilo bralno društvo, da bi bila dana prilika tudi siromaku se izobraževati, da bi se s spoštenimi zabavami zatrlé grde pogubljive razvade. Namesto po gostilnah in pri igrah, zbirali smo se v društvenih prostorih, brali in popevali nekvarljive narodne pesni, ktere so že spodrinile umazane ponočnice. Pa satan je bil tudi tu ljulko zasejal. Može, ki so gotovo poklicani v voditelje ljudstva, začeli so dobro stvar iz samopridnih osebnih ozirov napadati in skušali jo zatreti. Nek prerok izustil je celó, da društvo ne bode leta dni dočakalo. Pa vse jim je spodletelo, ostali so krivi preroki. Veselo smo se zbrali 11. t. m. v društvenih prostorih k občnemu zboru, da smo si volili novo načelnístvo. Najpred vstane g. Fr. Grošelj, ter pravi:

Spoštovani društveniki!

Danes, ko nastopi naše bralno društvo drugo leto svojega obstanka, naj mi bo dovoljeno, ozreti se še enkrat nazaj v spomina polno preteklo leto. V primerno kratkem času svojega dolovanja imelo je naše društvo prestati mnogo težav, zopernosti in nasprotovanja, a v kljub vsem zaprekam živi in razcveta se to društvo veselo in nadepolno, dasi res prvo leto boljšega žetoti ne moremo. Mladi fantje in priletni možje spoznavajo korist branja dobrih knjig in časnikov; začeli so brati, učiti in spoštovati se sami sebe s tem, da se ogibajo slabe družbe, igre in žganje-pitja. A, predragi rojaki! za ves napredek in blagostanje ima se naše bralno društvo zahvaliti edino le našemu velečast. g. predsedniku, ki je s svojo neumorno požrtvovalnostjo ohranil društvo v prvotnem delovanju. Zato se zdaj, č. g. predsednik, obrnem na Vas in se Vam v imenu vsega bralnega društva

prav prisrčno zahvalim za vse Vaše dosedanjo trudapolno delovanje, pristavljam ponižno prošnjo, da blagovolite, kakor do sedaj, tudi nadalje ostati varuh, zaščitnik in predsednik našega bralnega društva. Zagotovljamo Vas danes, č. g. predsednik, da, kakor z vsem spoštovanjem izrekajo in bodo na veke izrekovali nesrečni črni potomci Kamovi častito ime slavnega kranjskega apostola Abuna Solimana, ki je prvi zasadil znamenje sv. križa v tropičnih deželah afrikanških, tako, da še lepši ohranilo se bo Vaše častito ime pri nas in naših potomcih, ker ste prvi dejansko pokazali, da Vam bije v prsih sočutno srce do nas. Zato povabim vas, častite društvenike, da vstanete in zakličete: „Bog živi mnoga leta našega č. g. predsednika!“

Zahvaljeval se je potem g. predsednik v imenu vsega odbora navzočim zborovalcem in vsem udom bralnega društva. Sledilo je poročilo o delovanju in stanju društva v preteklem letu. Volil se je potem nov odbor, v kterege so izvoljeni sledeči gg.: Jakob Mrak, župnik, za predsednika; M. Klun, kaplan, za podpredsednika; Ivan Demšar, Fr. Grošelj, Franc Košmelj, Mart. Klobčič in Fr. Oblak, za odbornike. Bog blagoslovi delovanje odbora, da bi bilo tako rodovitno kakor preteklo leto, a sad in vspeh pa še obilniši!

Z Dolenjskega, 15. aprila. „Kdor hoče druge učiti, mora pred sam znati,“ pravi prislovica. Ravno ta prislovica menda velja za neki kraj na Dolenjskem. V tem kraju je neki mož postavljen za učitelja na ljudski šoli. Učitelj ima mnogo posla z otroci, ker jih je silno veliko, ki hodijo k poduku v to učilnico; zraven tega je občina napravila tudi šolski vrt, v katerem naj učitelj otroke uči drevje saditi, cepiti ter ga gojiti, z besedo, kjer se otroci učé umnega sadjarstva. Toraj je učitelj poduka, sadjarstva, — morda tudi gozdarstva? Pred nekaj časom je kupil od nekega zapravljiveca za 10 gold. cel gozdni del smerek; pa kakovih? Večina je takih, da so komaj dva do tri palec debele na štoru; izmed vsih pa ni bilo 10 toliko debelih, da bi merile do sedem palcev na štoru. Je li toraj to po postavi, ktera govori, da se ne smé nedoraščen les sekati? Mar ni to očitno vničevanje gozdov? Smereke so veljale 10 gl., delavcem in voznikom ki so speljali komaj 1 km daleč pa 20 gl. Toraj po eni strani učitelj umnega sadjarstva otrokom, po drugi pa učitelj odrasčenim, kako naj gozde vničujejo. Kaj se bode neki prej spolnovalo, beseda poduka ali dejanski izgled? Prav gotovo zadnji, prva pa bode ostala na papirju.

Domače novice.

(Profesor Jagić) postal je vendar-le redni profesor slovanščine na Dunajski univerzi, kar je „Slovenec“ že lansko leto „iz gotovega vira“ sporočal, da bo, na kar se je „Slov. Narod“ oglasil, da to ni res in ravno to tudi še v včeranjem listu trdi, da je profesor Jagić na dotično povabilo naši vladi poslal — odpoved. Današnji telegram z Dunaja objavlja Jagićevo dotično imenovanje.

(Taksa za vpisnino na univerzi) se bo vsled odloka naučnega ministra že v pričetku bodočega leta zvišala na 4 gl. Dosedaj je ta taksa znašala le 2 gl. 10 kr. ter je bila ravnotočna z ono, ki jo je treba vplačati pri sprejemu na gimnaziji. Ne tehniki in na kmetijski veliki šoli so bile pa te vpisnine ali sprejemnine že sedaj zdatno višje. Vplačevati je bilo namreč treba po 4 do 5 goldinarjev. Da se napravi enakost, povišala se bo vpisnina tudi na univerzah. Ta taksa se na univerzi porabi za nakup knjig v vseučilišni knjižnici in bo toraj povišanje njeno združeno ob enem z dobrim namenom.

(Tržaški magistrat) je po najnovejših dogodkih bolj kaki beznici tatov in družih nasilnikov kakor pa sameupravnemu uradu podoben. Ni še dolgo, kar smo sporočali, da so zaprli ondi nekaj uradnikov, ki so mislili, da iz svojega zajemajo, ko so davčne blagajnice praznili in že se zopet sporoča, da so v nedeljo poleg že imenovanih zaprli tudi načelnika mestnega računstva, Guidona Piccola, in njegovega likvidatorja Hugona Brenna. „Edinost“ piše, da to še ni zadosti, temveč bode moral še ta in oni uradnik s Tržaškega magistrata v luknjo, ako bodo strogo preiskavo nadaljevali. Celó načelniku magistrata še svetuje, da naj prosi za penzijo in naj se zgubi rajši sam, da ga ne bodo pognali. Vladina naloga bo sedaj v prvi vrsti, da izpuli irredentovskemu magistratu vse agendo, ki imajo s politiko opraviti; denarna uprava naj se dene pa pod strogo vladino nadzorstvo.

(Kompanija mornarjev) popolnoma za vojsko oborožena, podala se bode iz Pulja na Dunaj, kjer bodo v kratkem času odkrili Tegetthoffov spomenik, z vsemi dotičnimi pomorskimi častniki, kteri so se pod Tegetthoffovim zapovedništvom vdeležili pred dvajsetimi leti na kresni dan slavne pomorske bitke pri Visu. Kompanijo c. kr. pomorščakov bode vodil njen zapovednik, častniki pojdejo pa s c. kr. kontreadmiralom na čelu.

(Somenj Podšentjurjem pri Zagorji o Savi) bo letos z dovoljenjem c. k. deželne vlade 28. in 29. aprila.

(Razpisana) je služba zdravnika v Slovenski Bistrici na Štajarskem proti letni plači 600 gl. do 15. maja.

(Notranjska posojilnica) je imela v teku leta 1885 57.360.02 gl. dohodkov in 57.234.97 gl. stroškov, toraj prometa 114.594.99 goldinarjev proti 83.565.64 v letu 1884. Gotovine v blagajnici je bilo dné 31. decembra pretečenega leta 395.05 gl. in pri drugih zavodih naloženo 908.53 gl. Na novo je pristopil zadrugi odlčen rodoľjub s 46 združnimi deleži po 100 gl., izstopil je ud z 1 združnim deležem in vzdignjenih je bilo razun tega še 4 združnih deležev, tako, da ostaja vplačanega združnega fonda v letu 1885 3500 gl. Društvo šteje sedaj 95 združnih deležev po 100 gl., toraj 9500 gl., opravičnih deležev je vplačanih 126 po 10 gl., toraj 1260 gl., tako, da ima zadruga 10.760 gl. fonda. Posojila dovolilo se je 36 novim strankam in se je na ta konto vplačalo 38.498 gl., izplačalo pa 42.064.69 gl., stanje posojil koncem leta 1885 24.405.08 gl. — Posojila dajala so se le proti osobnemu poroštvu večinoma na izdavo dolžnih pisem. Zaostalih obresti je 78.23 gl., vplačanih pa celo leto 1859.66 gl., izmed teh za leto 1885 430.50 gl., kar je več pasivum. Društvo je imelo koncem l. 1884 izposojil od drugih zavodov 5000 gl., na kar se je vrnilo 2500 gl., tako, da je saldo posojil koncem leta 2500 gl. Od izposojil je bilo plačanih 185.84 gl. obresti, med temi na leto 1886 15.55 gl., kar je več dobiček. Hranilnih układ je bilo 7176 gl. — izplačalo se je pa na ta konto 4820.20 gl. in med letom obresti 176.08 gl. Kapitalizovane obresti znašaja 297.50 gl. Inventarna vrednost 126.86 gl. Na upravnih stroških je došlo 6 gl., izplačalo se je pa 150.55 gl., med tem stanovanje, pristojbine, pisarske priprave itd. — Znamenito je to, da je bila zadruga prisiljena, plačati pridobinski in dohodninski davek za leta 1883, 1884 in 1885 v znesku 425.17 gl., kar se je pa med poslednje zneske vpisalo, ker smatramo plačevanje davka po novih postavah o zadrugah neopravičene in bode društvu gori omenjena svota gotovo povrtna. Bilanca izkaže 25.914.75 gl. aktiva in 25.269.79 gl. pasiva, toraj dobička 643.96 gold. Pri občnem zboru posojilnice dné 4. aprila sklenilo se je, na rezervni fond od dobička 10% odpisati, ravnateljstvo dobi 5%, deležnikom po 4% na njih deleže, in kar ostane, se prepíše k rezervnemu fondu, tako, da se bode ta pri tem dobičku vendar le zdatno pomnožil. — Ob enem izvoljeni so bili v ravnateljstvo gg.: Alojzij Kraigher, trgovec, ravnatelj; Josip Lavrenčič, trgovec, blagajnikom; Peter Kraigher, trgovec, kontrolorjem, in dr. Ivan Pitamic, odvetnik, in pa Franc Kuttin, trgovec, odbornikom, vsi iz Postojne. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg.: Anton Globočnik, c. k. deželne vlade svetovalec v Ljubljani; Adolf Obreza, deželni in državni poslanec v Cerknici; dr. Jurij Sterbenc, deželni poslanec in župnik v Hrenovicah. Franc Lavrič, veletržec na Rakeku, Anton Lodes, nadlogar v Bukovji, in Franc Križaj, veletržec v Sv. Petru.

Razne reči.

— Cesarjevič Rudolf v Mostaru. 9. aprila se je pripeljal jutraj ob 7. uri cesarjevič Rudolf v Metković, kjer ga je sprejel deželni načelnik fml. Winterhalter in major Sauerwald. Po postajah v Kaplini, Žitomisliah in Buni so pozdravljali prestolonaslednika: prebivalstvo, duhovščina, deputacije iz okrajev Ljubuskega, Stolaca in Mostara. Ob 1/4 na 10 se je pripeljal vlak v Mostar. Mesto se je praznično obleklo. Po glavni cesti so bili mlaji z avstrijskimi in ogerskimi grbi in hiše slovesno okinčane. Na kolodvoru so ga pričakovali cerkveni dostojanstveniki, župan iz Mostara, Alaj Begović, in podžupana, uradniki, deputacije iz Konjice in Nevesinje in mnogobrojno ljudstvo. Med gromenjem topov in zvonjenjem je zapustil cesarjevič Rudolf vagon in prvi ga je nagovoril župan Alaj Begović, ki se je zahvalil za obiskovanje in izrazil željo, da bi svitli

cesar in kralj blagovolil obiskati deželo. Župan je podaril cesarjeviču kruha in soli, in njegova hčerka cvetlični šopek. Predstavljali so se potem cerkveni dostojanstveniki; prestolonaslednik je pogledal častno kompanijo in stopil na voz, ki je bil že pripravljen. Po Ljubuski cesti in po predmestju Zahumje prišli so v katoliško cerkev, kjer ga je pričakoval škof Bukoujčić s spremstvom in ga peljal v cerkev. Po isti poti so se peljali nazaj na Franc Jožefov trg, kjer je bil slavolok postavljen in cela vrsta zastav po mlajih razobešenih. Cesarjevič je obiskal tudi peš Karagjosevovo mošejo, ker ga je sprejel mufti, hodša, mahomedanski prvaki in učenci. Mahomedanci so tukaj napravili slavolok in ga okinčali z avstrijskimi in ogerskimi grbi. Nadvojvoda Rudolf je obiskal tudi pravoslavno cerkev. Pričakovala ga je ondi duhovščina v ornatu in peljali so ga na prestol pred altar, ki je bil ozaljšan s cveticami. Deklice so pot potresale s cveticami. Metropolit je molil in nagovoril prestolonaslednika in prosil, da bi presvtili cesar obiskal to mesto. Odpeli so cesarsko pesem in cesarjevič se je potem odpeljal ter obiskal vojaško bolnišnico in se je podal po glavni cesti do starega mosta čez Neretvo. Ob 12. uri je prišel nadvojvoda Rudolf na trg pred okrožno uradnico, kjer so bili zbrani vsi cerkveni in civilni dostojanstveniki, šole in deputacije iz Nevesinje in Konjice. Sprejem je tu trajal kake pol ure. Pri obedu je bilo navzočih vseh skupaj 45 oseb, med njimi tudi župan in šest oseb iz prebivalstva. Po obedu podal se je cesarjevič v istem redu spremljevan na kolodvor. Ob 3. uri se je odpeljal vlak. FML Winterhalter, major Sauerwald in okrajni predstojnik Koci so spremlili Rudolfa do deželne meje. Vreme je bilo skoz in skoz lepo, a tudi v mestu vse v lepem redu.

— Iz Pulja se poroča 14. t. m. m. Danes zjutraj ob 8. uri je šlo 18 ladij in dve godbi naproti ladiji „Fantasie“, ki je bila čez noč zasidrana v Fasani. Na ladiji „Fantasie“ sta bila Nj. Visokost nadvojvoda Karol Štefan in nadvojvodinja Marija Terezija. Vgledavši slavno dvojico na krovu, pozdravili so jih povabljeni prav živahno in godbi ste igrali cesarsko pesem. Ladijice so spremile ladijo „Fantasie“ do vojaškega pristanišča, kamor se je peljala. Slavna dvojica sta vstopila v krasni čoln, ki je veslal do državnega poslopja. Tam so se predstavili: okrajni glavar, škof iz Porečja in župan; dve belo oblečeni deklici ste podali svitli nadvojvodinji šopke v imenu mesta in mornarstva. V državnem poslopju so se predstavili: duhovščina, politični uradi, društva, častniki vojne in pomorstva. Nj. cesarski Visokosti podali ste se v palačo, kjer je bil krasen slavolok. Zvečer je bilo mesto ravsvitljeno.

— V Pragi plete se sedaj že v drugič celi teden dolga krvava pravda zaradi umora neke dekletke, Kocourek po imenu. Zločina sumljiv in obdolžen je njen gospodar, posestnik hotela „Platteis“, g. Piwald, sam, pri katerem je namreč Kocourek služila za varuhinjo njegovih otrok. Ker je varuhinja poleg otrok tudi polno čašo piva ali kake druge pijače jako obrajtala, Piwald pa silno strog in mož nagle jeze, jo je 24. avgusta popoldne zapodil iz službe. Ravno tisti dan namreč pripeljal se je Piwald iz Prage venkaj na kmete, kjer ima svojo vilo, v kateri je dekletka z otroci po letu prebivala. Ker mu je dekletko nekdo zatožil, da je danes z otroci grdo ravnala in je eden fantičev pri očetovem prihodu res še jokal, razsrdil se je oče in je dekletko s palico iz hiše pognal, ter jo je z njo tudi še nekaj časa po polji spremljal do bližnjega gozdiča, kjer so drugo jutro ljudje dekletko ubito našli in s pogrnjačo pokrito. Tukaj se začelja uganjka, kdo je dekletko umoril? Zdravniki so dokazali, da je bila zadavljena. Prič je bilo zaslišanih silno veliko, iz katerih pa živa duša ne more resnice posneti. Nekatere z vso odločnostjo trdijo, da so slišale, ko je dekletka vpila: „Za Božjo voljo, gospod Piwald, nikar me ne umorite!“ O teh pričah pravi Piwald, da so mu sovražne in bi ga rade pokopale. Druge priče pa z vso odločnostjo trdijo, da so videle Pivalda ob 10. zvečer že doma, dekletko pa še ob 11. po noči na plesu v družbi malovrednih postopačev, in le-te priče vse trdijo, da Piwald ni morilec. Ljudje pravijo, da so te priče od Piwaldove žene podkupljene, ktera bi bila med tem, ko je bil njen mož v preiskavi, po pisarju Resselnu o vsem podučena, kako da naj priče za dober denar govoriti nauči. Danes ali jutri bo pravda končana, s kakim izidom, to nihče ne vé. Najbrž jo bodo morali zopet odložiti in od novega pričeti, da se resnica pokaže.

— **Kulturni boj na Francoskem.** Iz Grenoble se piše: V občini Chateavillain je tovarna, v kateri je ravnatelj kapelo postavil. Vlada ga je štirikrat opozorila, naj prosí dovoljenja, pa zastonj. Duhovniku v Chateavillain-u so zaradi volitev plačo odtegnili; on ni več maševal v cerkvi, ampak v kapeli pri tovarni, se vé da, tudi brez privoljenja. Prefektov namestnik je ukazal, da se ima kapela zapreti, redarski komisar iz Bourgaina je dobil zato povelje, ravnatelj Fischer se je zoperstavljal; prefektov namestnik je šel z žandarji na konjih k tovarni, da zatvorí kapelo. Pred tovarno je bilo kakih 400 oseb, največ delavcev zagrajenih, imeli so palice in kamenje za boj; njim na čelu Fischer. Vladne osebe so stopile skoz stranska vrata, ravnatelj Fischer je petkrat vstrelil; žandarjev eden je padel s konja; neka žena je drugemu žandarju vrgla posodo na glavo, žandar

jo je vstrelil. Streljali so z revolverji, šest oseb, med njimi prefektov namestnik, ravnatelj Fischer in dva žandarja sta smrtno ranjena. Poslednjič so zmagali žandarji. Začeli so stvar strogo preiskavati. — Ali je pa tudi vse res, kar beremo v „N. f. P.“ — Bomo videli! — Novejši časniki pa poročajo, da nasilstvo v La Cambe, kjer je bil smrtno ranjen ravnatelj tovarne g. Fischer, dela v Parizu več hrupa, kakor kujanje delavcev v Decazeville. — I kaj bi ne! — Republikanci so se navadili, nasilstvo razglaševati za postavo. Stirdeset let je bila že kapela, sedaj je bila nekoliko razširjena, škof jo je blagoslovil, a naučni minister Goblet pošlje ne da bi koga prašal, orožnike v „zasebno stanovanje“ ljudi preganjat, ki so v kapeli molili. Ravnatelj Fischer je branil le svoje zasebno stanovanje. Kdo je tedaj postavo prelomil? Iz sovraštva do cerkve, do duhovščine preganjajo ljudi v njih stanovanjih. — Kaj bodo še počenjali v imenu postave. — Sedem francoskih nadškofov in 21 škofov je pritrldilo pismu kardinala-nadškofa do predsednika republike.

Telegrami.

Dunaj, 16. aprila. „Wr. Ztg.“ objavlja imenovanje profesorja Jagića, do sedaj na Petrograjski univerzi, za rednega profesorja slovanske filologije na Dunajski univerzi.

Rim, 16. aprila. „Agenzia Stefani“ sporoča, da se je kolera iz Brindisi vže v Monopoli zanesla, kjer je že več ljudi za njo zbolelo, eden pa umrl. Ustanovilo se je več odborov za prvo pomoč. Prebivalstvo je mirno. Kakor kapitan Fracassa pripoveduje, jih je od včeraj opoldne v Brindisi že zopet 7 za kolero zbolelo. Najvišji zdravstveni svet se bo danes sošel.

Atene, 15. aprila. Na identično pismo velesil bo grška vlada odgovorila, da ne odjenja od svojih zahtev in da bo le tedaj odložila orožje, če se ji dá, kar zahteva. Kamora je dovolila posojilo 25 milijonov frankov in pa napravo 30 novih batalijonov.

Tujci.

14. aprila.

Pri **Matlju:** Hermina Grünwald, z Dunaja. — Wienzl, Gzichal, Schulhof in Heydl, trgovci, z Dunaja. — G. Dittmar, trbrikant, s soprogo, iz Železnikov. — Coris in Glanzmann, trgovca, iz Trsta.

Pri **Stonu:** Aleks. Taage, trgovec, iz Berolina. — H. E. Hasse, zasebnik, iz Hamburga. — Emil Reiss, trgovec, iz Leipziga. — Semon, Jankovich in Boehm, trgovci, z Dunaja. — Adolf Donati, hranilnični uradnik, iz Gradca. — Hermann Sirk, zasebnik, iz Gradca. — E. Herzog, zasebnik, iz Trsta. — Marija Ogorevec, trg. soproga, iz Novega mesta. — Hermina Gač, iz Kostanjevice. — A. Goriup, iz Logateca. — Jan. Demšar, župnik, iz Ledine. — Frane Kepee, župnik, iz Česnjice.

Pri **Južnem kolodvoru:** Ferd. Tummelaj, trg. pot., z Dunaja.

Pri **Avstrijskem caru:** Janez Korošin, komi, iz Bos. Broda. — Adam Heinisch, trg. pot., iz Gradca. — Antonija Maležek.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	731-50	+ 6.4	sl. s.	oblačno	6-50	
15. 2. u. pop.	730-28	+ 9.6	m. vz.	oblačno	dežja	
9. u. zveč.	730-24	+ 6.4	sl. vz.	oblačno		

Dež in veter. Srednja temperatura 7.8° C., za 1.3° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

16. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 95 kr
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	85 " 05 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 " 20 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 70 "
Akcije avstr.-ogerske banke	874 " — "
Kreditne akcije	291 " 50 "
London	126 " 10 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	10 " 02 "
Ces. cekini	5 " 94 "
Nemške marke	61 " 80 "

Od 15. aprila.

Ogerska zlata renta 4%	103 gl. 30 kr.
" papirna renta 5%	94 " 90 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 116 " 75 "
" Länderbanke	115 " 60 "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	617 " — "
" državne železnice	242 " — "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	206 " 10 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 128 " 25 "
4% " " 1860	500 " 139 " 60 "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 170 " 50 "
" " " 1864	50 " 169 " 50 "
Kreditne srečke	100 " 180 " — "
Ljubljanske srečke	20 " 22 " — "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 75 "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	118 " 75 "
Ferdinandove sev.	98 " 50 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	105 " — "

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 90 kr., — domača 7 gl. 10 kr. — Rž 6 gl. 92 kr. — Ječmen 5 gl. 60 kr. — Ajda 5 gl. 44 kr. — Proso 6 gl. 66 kr. — Turšica 5 gl. 60 kr. — Oves 3 gl. 62 kr.

Razglas.

(1)

Daje se na znanje, da bo de z dovoljenjem vis. c. k. deželne vlade v Ljubljani z dnó 28. marca 1886, št. 3024, navadni

letni somenj sv. Jurja v trgu Žužemberku letos na 8. maja prestavljen.

Trško predstojništvo v Žužemberku,
15. aprila 1886.

Franjo Florjančič,
trški predstojnik.

50 veder

dobrega rudečega vina (Šilherja)

je na prodaj v Brdovci na Hrvaškem.

Več se izvé pri č. g. Štefanu Hrnčiču, župnijskemu upravitelju v Poljanah, P. Podčetrtek (Windisch-Landsberg.)

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO

PASTIRSTVO.

Slovenskim bogosloveem in mašnikom
spisal (10)

Anton Zupančič,
profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) veljá 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) veljá 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

IV. del (zakramentali, duhovno vladanje, pisarniška opravila) stane 60 kr., po pošti 65 kr.

Cena celi knjigi 3 gld. 80 kr.

Piccoli-eva esenca za želodec.

katero pripravlja

G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezní v želodcu in trebuhu, bodeenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerojide, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

(39) Dr. Emil vitez pl. Stöckl,

c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 košček. 50 kr. 1000 koščekov 4 gld. 2000 košček. 6 gl.)

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučenim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučenim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenice 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni **G. Piccoli-ja „Pri Angelu“** v Ljubljani, na Dunajski cesti,

kjer se naročila takoj po pošti proti porzetji izvršujejo.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.